

విషయ సూచిక

పానుమ్యము పుస్తకము.

పుటలు ౨౨౩

చావు

౪

దేవ

౫

సంపద

౬

పరిశుభ్రత

౭

స్వక్తి పరిశుభ్రత

౮

గ్రామ పరిశుభ్రత

౯

అర్హగ్యము

౧౦

స్వీకృతి

౧౧

కలరా

౧౨

నాగ

౧౩

మలేరియా

౧౪

కాలెంట్ బాధ్యములు

౧౫

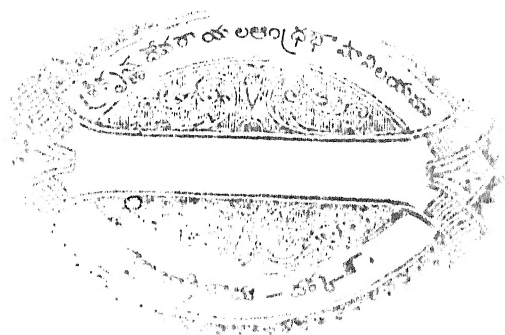
శ్రీమద్భగవద్గీత	౨౪
ఉపనిషత్తులు	౨౬
భాష్యములు	౨౮
తోటలు	౩౦
గ్రంథాలయములు	౩౨
సప్తసంత్సానములు	౩౪
పంచాయతీ సభలు	౩౬
మతపదార్థములు	౩౮
సమైక్యత	౪౦

విద్య యొసగును వినయంబు

వినయము నను బడయుఁ బాత్రత
బాత్రతవలన ధనము

ధనము వలనను ధర్మంబు
ధానివలన నైహికాముష్మిక సుఖంబు
లందునరుడు.

మనుష్యుడు

ఈ రెంటిలో

౧. విద్య నచ్చిన వాడు మనుష్యుడు.

౨. మంచి చెడ్డల తారతమ్యమెరిగి వర్తించుకొనువాడు మనుష్యుడు.

౩. స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్యము, వ్యక్తిత్వము, గౌరవము, కోరు వాడు మనుష్యుడు.

౪. తన కేమైనకష్టము లుండిన నితరులతో చెప్పికొని సాధించు కొనువాడు మనుష్యుడు. (అడుగనిది అమ్మై నను పెట్టదు'అని లోక వాడుక)

౫. బుద్ధిగలిగి దానితో పనితీసికొను వాడు మనుష్యుడు.

మరా:- ఈ రెండు వర్గములలో మీకేది యిష్టమో ఆలో చించి నిర్ణయించు కొనగలరు.

పశువు

తారతమ్యము.

౧. విద్య రాని వాడు పశువు (విద్యా విహీను పశు అని చెప్పినారు పెద్దలు)

౨. మంచి చెడ్డల తారతమ్యము లేనిది పశువు.

౩. ఎవరెట్లు తోలిన నట్లు పోవునది పశువు (శక్తియెన్నడో బట్టివానిది' అని సామెత)

౪. పశువునకు నోరులేదు. చెప్పకొనలేదు.

౫. పశువునకు బుద్ధిలేదు. కావుననే బుద్ధిలేని మనుష్యులను గాడిదా! దున్నపోతా! పసరమా! అనితిట్టట మొనఁచుచుండును.

చావు

“జాతన్య మరణం ధృవమే” పుట్టిన వారికందరకును చావు
తప్పదు. కాని యకాలమరణమునకు మూలకారణము
హఠాఘ్నము లేక అజ్ఞానము.

అజ్ఞానము వలన

దార్శిద్యము సంభవించును.

దార్శిద్యమునుండి

ముఠికి(దుఃఖ చారములు) ప్రారంభమగును.

ముఠికి వలన

జాడ్యములు ఉత్పత్తియగును

జాడ్యములవలన

చావు త్వరగా సంభవించును.

అజ్ఞానము, దార్శిద్యము, ముఠికి, జాడ్యము— వీని
తప్పించు కొనట యెట్లు— ఇవివరుసగా వాయుచున్నాను.
గమనించుడు.

విద్య

౧. అజ్ఞానమునకు మందు విద్య.

౨. కడుపునకు అన్న మెట్లవసరమో చెదడునకు విద్య అట్లవసరము.

౩. మగవారికెంత విద్య కావలెనో అంత నిద్ర ఆడవారికి కావలెను.

౪. ఆడ పిల్లలకు విద్యవచ్చిన నారిపిల్లలకు కూడ విద్య వచ్చి తీరును.

౫. ద్రవ్యవంతులు విద్యాదానమునకై ద్రవ్యము ఖర్చుపెట్టవలెను.

౬. బీదవారికి, కూలినాలి చేసికొను వారికి, రాత్రి పాఠశాలలు పెట్టి చదివించ వలెను.

౭. ప్రతిబాలికకు, ప్రతిబాలునికి, కనిష్ఠము ఈ క్రింది విషయము లైనను తెలిసియుండవలెను: —

(అ) భూగోళము

(ఆ) దేశచరిత్ర—ప్రపంచ చరిత్ర.

(ఇ) లెక్కలు

(ఈ) మతవిద్య

(ఉ) పత్రికలు చదివి అర్థము చేసికొనుట.

ఇవి రానివాడు ప్రపంచ జ్ఞానములేనివాడు అనిపించుకొనును.

౮. గ్రంథాలయములు—వాచనాలయములు ప్రతి గ్రామమున నుండవలెను.

అవిద్య—అంధకారము

రెండును కవల పిల్లలు.

సంఘద

౧. దారిద్ర్యమునకు మందు వ్యవసాయము, చేతిపనులు.

౨. వ్యవసాయాభివృద్ధికై

(అ) వ్యవసాయ శాస్త్రముల చదువుడు.

(ఆ) మీపిల్లలకు వ్యవసాయ విద్య చెప్పించుడు.

(ఇ) ఎరువులను భూమికి పెట్టుడు.

పిడకలకై పేడను న్యర్థము చేయకుడు.

(ఈ) భూమి దున్నుటకు, పారుటకు, వేస్తైన పని ముట్లను వాడుడు.

(ఉ) మీకు తెలియని సంగతులను గాని, కొన్ని పని ముట్లకుగాని, ఎరువులకుగాని, పైరుల రోగములకు మందులకు గాని, హైద్రాబాదులో వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షునికి వ్రాసి తెలిసి కొనుడు.

౩. చేతిపన:లలో వీనిని వృద్ధిచేసికొనుడు:—

- (అ) రాటము వడకుట, మగ్గములపై నేయుట
- (ఇ) వడ్రింగిపని, కమ్మరిపనిని వృద్ధిచేయుట
- (ఈ) పెద్దపెద్దబావులకు మిషనుపంపుల పెట్టుట
- (ఉ) కోళ్లు, మేకలు, పెంచుట వృద్ధి పఱచుట
- (ఊ) తోటలుపెంచి పండ్లను నగరమునకు ఎగుమతి చేయుట.

ఈ విషయములను వృద్ధిచేసికొన గోరువారు హైద్రాబాదు లోని పరిశ్రమల శాఖాధ్యక్షునికి వ్రాసిన పింటనే సహాయము చేయబడును.

పరిశుభ్రత

౧. పరిశుభ్రత యుండినచోట దేవుడుండును. మురికియుండినచోట “మారి” (మృత్యుదేవత) యుండును.

౨. పరిశుభ్రత రెండువిధములు:—

(౧) వ్యక్తిపరిశుభ్రత

(౨) గ్రామపరిశుభ్రత

౩. వ్యక్తి పరిశుభ్రత అనగా ప్రతివాడును స్వయముగా పరిశుభ్రముగా నుండుట.

౪. గ్రామ పరిశుభ్రత అనగా గ్రామములోని వీధులను, బావులను, యిండ్లను, చుట్టుపట్టులను పరి శుభ్రముగా నుంచుట.

౫. నీవు ముఱికివాడవైన నీకేనష్టము. నీగ్రామము ముఱికికడైన నీ కుటుంబమున కంతయు నష్టము ఈ రెంటిని లేకుండు నట్లుగా చేసికొనుటెట్లు?
ముందుచూడుడు.

వ్యక్తి పరిశుభ్రత

౧. మనకు మూడు వస్తువులు ముఖ్యము.

[అ] గాలి

[ఆ] నీరు

[ఇ] అన్నము

౨. ఈమూటిలో గాలి అవసరము లేదని మన గ్రామజనులు అనుకొనుచున్నారు. కావుననే వారియిండ్లకుకిటికీలుండవు. వారి యిండ్లలో వారితో బాటు పశువులు కూడ సంసారము చేయు చున్నవి. ఇదితప్ప. చెడ్డగాలి పీల్చిన ఆయుస్సు లెగ్గిపోవును. వీలున్నంత వఱకు సాయంకాలమందు బయలులో సంచారము చేయవలెను. స్త్రీలను “గోషా” లోపెట్టవారు తమస్త్రీలను సాయంకాలమందు పొలములందు కొంతసేపు త్రిప్పవలెను. ఇండ్లకు ౨ అడుగుల తలుపులును, ౫ అడుగుల కిటికీలును, పెట్టవలెను. మెలుతురు, గాలి, బాగుగా రావలెను. పశువుల నిండ్లలో కట్టివేసిన దుర్వాసన, ఈగలు, దోమలు పుట్టుట సంభవించును.

౩. ముఱికిసిరు త్రాగుటచే

(అ) నారిపుండ్లు

(ఆ) జ్వరములు

(ఇ) గత్తర (కలరా లేక మారి)

(ఈ) చర్మరోగములు

సంభవించును.

కావున మీరు నీటిని బాగుగా కాచి చల్లారిన తర్వాత త్రాగవలెను.

౪. అధికముగా తినుట అజీర్ణమునకు హేతువు. ఇంపగు పదార్థములును, బలమునిచ్చు పదార్థములును, ముఖ్యముగా పండ్లను భుజింప వలెను.

౫. పరిశుభ్రముగా నుండవలె ననిన నీ క్రిందివి అలవాటు చేసికొనుము.

(అ) ప్రతి దినము స్నానము చేయుము.

(ఆ) బట్టల శుభ్రముగా నుంచుము. వీలైన ప్రతి దినము నుదుకు కొనుము.

(ఇ) నీయింటిని, నీయింటిచుట్టును ముఱికి చేరనీయకుము.

(ఈ) నీ యన్నముపై ఈగల వాలనీయకుము. దుమ్ముపడ కుండునట్లుగా మూసి యుంచుము.

(ఉ) త్రికరణశుద్ధిగా (అనగా మనో, వాక్, కాయ, కర్మ ములందు) పరిశుద్ధుడవుగా నుండుము.

(ఊ) కల్లు, సారాయి, నల్లమందు, బాగ్రిండి, చుట్ట, బీడీ, సిగరెట్లు మున్నగు మత్తు పదార్థములను వాడకుము. అలవాటుండిన వెంటనే యొట్ట పెట్టుకొని వదలి పెట్టుము.

(ఎ) సంఘము యొక్క దృష్టిలో నీతి బాహ్యమైనట్టియు, గౌరవలోప మైనట్టియు, పనులను చేయవద్దు.

గ్రామ పారిశుధ్యత

మీ గ్రామములో మూటికి యొక్కవైన కలరా పుట్టును. అది తెలియఁ మీకు మా రెమ్మచుజేసి దున్నపోతుల గొట్టుదురు. మేకలమెడలువిరుతురు. మగ్గతాలుచదువుదురు. పంటలు చేయుతురు. నిమ్మకాయల కోయుదురు. పెంకాయలు కొట్టుదురు. ఏమిచేసినను లాభములేదు. కావున నీక్రింది చుండవలగునింపుడు. ఇంతకన్న మించిన మంత్రమింకొకటిలేదు.

౧. గ్రామములో బజారులు, సందులుగొందులు, అన్నియు బాగుగా నూడ్చించుచుండవలెను. పల్లెలలో గ్రామము చుట్టును మలమూత్ర విసర్జనము చేయుదురు. ఇట్లు చేయుటప శుభ్రుల లక్షణము. గ్రామమునకు దూరముగా కాలకిత్తిములు తీర్చవలెను.

౨. ఊరి లోపలను, ఇండ్లపక్కలలోను, దొడ్లలోను, పిరటిలోను, ఊరిముంగలిలోను, పెంటలు పెట్టుట గొప్పతిష్ట. గ్రామమునకు దూరముగా పెంటల పెట్టవలెను.

౩. గ్రామములో గుంతలుండిన పిదప ఆగును. ఆ నీటిలో పురుగులు పుట్టును. ఆ నీటిపై దోమలు గుడ్లుపెట్టి పిల్లలలేవును. కావున గుంతలు పూడ్చించుడు. నీరు నాగనీయకుడు.

౧. సంవత్సరమునకు రెండు మూడులు—ఉగాది కొక తూరి
విజయదశమీ పండుగ కొకతూరి మీయిండ్లకు మెత్తు
వేయించి సున్నచు పూత పూయించును.

౨. ఇంటిలో ఎలుక బొట్టలను మూసి వేయుదు. ఎలుకల చం
పుదు. అట్లుచేయకుండిన వేగు పంభవింప వచ్చును.

ఎలుకలనుండి వేగును
ఈగల నుండి కలరాయు } వచ్చును

౩. మీయింటిలో స్నానము జేసిన నీరు, వంట యింటిలోని
నీరు, బయటికి పోవునట్లుగా కాలువలు కట్టి నానివి దినము
పరిశుభ్రము జేయించ వలెను.

౪. బావులలో స్నానము జేయకూడదు. బట్టలుదుకకూడదు.
నాచునుండనీయకుడు. పూడికయుండిన తీసివేయుదు. పృతి
సంవత్సరము చైత్ర మాసములో పోటాసియం పర్
మాంగనేట్ అను మందును బావిలో కలుపుదు. ఇది మీ
తొలూకా డాక్టరు గారిని విచారించిన సప్త జేయగలరు.

ఆరోగ్యము

ఆరోగ్యము లేనివాడు జీవచ్ఛపము (అనగా చచ్చినవానితో సమానము)

జాడ్యము, లనేకములు అన్నింటికీ మందులు వ్రాయట నాపనికాదు. సాధారణముగా గ్రామమంతటికీ సంబంధించిన జాడ్యములను గురించి గొండు మాటలు చెప్పెదను. సాధారణముగా పరితిగ్రామములో ఈ కింది జాడ్యములు విశేషముగా వ్యాపించి కొని పోవును.

౧. అమ్మ తల్లి (స్ఫోటకము)

౨. కలరా.

౩. నారి.

౪. మలేరియా, చలిజ్వరము.

౫. బాలెంత జాడ్యములు.

వీని నివారించు టెట్లు?

ముందు చూడుడు

స్ఫోటకము

నీ కొడుకు ముఖము మచ్చలుకలిగి వికారమగుటయు గుడ్డి
వాడగుటయు నీకిష్టమా? లేక టీకాలుతీయుంచుట నీకిష్టమా?
“అమ్మ” పోయింట అనునది జాడ్యము. అది దేవరకాదు!
ఎన్నటికి కాదు!!

ఈ “అమ్మ” వలన వేనవేల పిల్లలు ఏ కేట చచ్చుచున్నారు
తల్లులకు దుఃఖముపెట్టి పోవుచున్నారు.

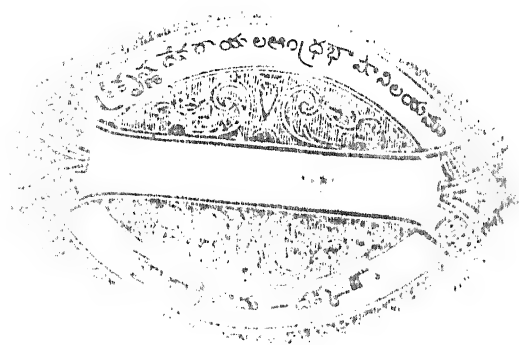
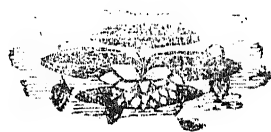
చావని పిల్లలకు ముఖము చెడిపోవును. కండ్లుపోవును. బల
హీను లగుదురు.

దీనికి మందు

టీకాలు తీయుటయే!

టీకాలుతీయువారు మీ గ్రామమునకు వచ్చిన మీ పిల్లల
కుండల దాపున చీకటిగదులలో దాచిపెట్టుకును! అట్లుచేసిన
తర్వాత యేడ్పుట నిజము!

తేకాలకు పైకిమిచ్చు పనితేను. నక్కారుకా చూర
 కయే తీయుదురు. మిగ్రామమునకు బికావాక్తురు రాకుండిన
 మీతాలూకా వాక్తురునకు అర్జీహెచ్చును. తేదా చిహానేల్లా
 గురు పికాయతు చేయుదు.

కలరా

మ. టికి మించిపోయిన కలరా పుట్టును.

ఇది తెలియక మారెమ్మజేవర చంపునని జనులనుకొందుచు.
కలరా గాకుండుటకు మార్గములు.

(౧) నీరు కాచి త్రాగుము.

(౨) ఇల్లు శుభ్రముగానుంచి దీనమును ఆలికికొనుచు.

[౩] అన్నముపై యాగల వాల నీయకుము.

(౪) జాడ్యస్థల దగ్గరకు పోయివచ్చు తర్వాతి ఇట్టలు
లేడిపి యడుకుము. నీవు స్నానము చేయుము.

(౫) జాడ్యస్థులు వాంతి భేదము చేసికొనిన యా మలినమును
వెంటనే యెత్తివేయుము. ఆ స్థలమును ఫెనాయిల్ తో
కడుగుము.

(౬) ఈ జాడ్యమునకు చికిత్సచేయు డాక్టరులను పిలుపుము.
కావలసిన మందులు ఇప్పించి కొనుము.

(౭) నీ వ్రవయోగిలకు నీటిలో పోటా నియం నిర్మాంగ నేమి
కలదు. ఈమందు కలిపిన నీరుకలరా రోగికివ్వము.

(౮) దీనిని గుఱించి తెనుగులో గ్రంథము వ్రాసేయన్నార.
తెప్పించి కొని చదువుము. నీభార్యనుగూడ చదువు
మనుము. చదువురాకుండిన నీవేచదివి వివిషించుము.

నా రి

బావులలో ఎండికాలనులో నారి పురుగులు ఉన్నాయి.
అని కంటికి కనబడవు. ఆ పురుగులతో గూడిన నీటిని మనము
త్రాగినట్లైన కొన్ని దినముల కా పురుగులు శరీరములో వృద్ధి
పొంది బయటకు వచ్చును.

నారిపుండ్లవలన లాభము లేమనగా:—

౧. కాళ్ళపొయి కంటిచారగుట.

౨. నెలల వర్షంతిము బాధపడుట.

౩. దుర్బలు లగుట.

నారులు కాకుండుటకై యొకటివండు నీటి నెల్లప్పుటికి

కాచి చల్లారిన తర్వాత త్రాగుట.

ఇంతమాత్రము పీచీకి మీకులేదు

కాని

నెలలకొలది అమ్మ అబ్బ అని యేడ్చుచు, నోకున్నా,
కుంటుచు, బాధపడుటకు మీ కిష్టము నొందు!

మీకేది యిష్టము?

మ లే రి యా

.దీనినే చలిజ్వరమందురు.

ఇది దోమలు కలచుటచే సంభవించును.

.దీనికి మందులు; ...

(1) దోమలను నాశనముచేయుట. దోమలు బజారులలో నాగిన నీటిపై ఆగును. గుడ్డు పెట్టును. అచ్చటనే వృద్ధియగును. కావున నీరు ఆగకుండునట్లుగా చేయును.

[2] కాలువలపై అప్పు డప్పుడు కిరసనాయత్ నూనెను చల్లుడు. అది నీటిపై విచ్చికొని పోవును. దోమల గుడ్డు నాశనమగును.

[3] దోమతెరలను కొని వాటిలో పండుకొనవలెను. దోమ తెర ఖరీదు ఆరేడు రూపాయీలుండును.

[4] క్వినాపొడి పతి యింటను మంచుకొని చలిజ్వరము వచ్చినవారి కియ్యవలెను.

ఇంతమాత్రము ప్రవృత్తి మెక్కడిది అందురు

కాని

జ్ఞానముగారికి దేనము ౧ రూపాయి మందుకీత్తురు.

కల్లుతొగువారు నెలకు ౧౦ రూపాయిలు కర్పించేతురు.

బాలెంతజుడ్డములు

బాలెంత రాండ్లకు గాలి యుండువలెను. వెలుతురును నలెను. పరి శుభ్ర వస్త్రములు కట్టించవలెను. ఇవన్నియు మీరు చేయరు. అందుచే బాలెంతకు శ్రీమముగా తమివాధులు ప్రారంభమగును. శిశువులు పురిటిలోనే ఉంతు కోట్లమరు. అట్లు కాకున్న సదా రోగ పీడితులుగా నుండును.

కావున

మీ భార్యలు, మీ పిల్లలు ఆరోగ్యముగా నుండ గోరెన బాలెంత రాండ్లకు మంచి గాలి, మంచి వెలుతురు మంచి పరి శుభ్రమైన వస్త్రములు, మంచిటిండి చొరకునట్లు చేయుడు.

అట్లు చేయకున్న మీరు పశ్చాత్తాప పడుదురు.

మీ గ్రామములో నొక వితంతువునకు మీరు ద్రవ్యమిచ్చి సర్కారీ వైద్యశాలలో మంత్ర సాని పని నేర్పింపరాదా? మంచి మంత్ర సానిని వైద్యశాలలో తయారు అయిన దానిని పిలిపించుడు. అవసర ముండిన వైద్యురాలిలో పరీక్ష చేయించును. లేదా మీ కాక్షేపణము లేకున్న సర్కారీ జిజ్ఞాసాలో మీ గర్భిణీ స్త్రీలనుంచుడు.

శిశువోషణ

మీ శిశువు లాలోగ్యముగా ముడిపెట్టెననిన నీ క్రిందివి గమనింపుడు.

(౧) తల్లికి మంచి ఆహార నియ్యవలెను.

(౨) తెలిచి లేట్టియు మురికిదైవట్టియు మంత్రసానిని ద్వారకు రానీయ కూడదు. వైద్యశాలలో తరబీయైతైన నుంట్రి సానులు దొరకుదురు. వారిని పిలిపించవలెను.

(౩) శిశువునకు సకాలమున అనగా మూడు గంటలకొకతూరి పాలియ్య వలెను.

(౪) చనుబాలకన్న మించిన యాహారము పిల్లలకు దొరకదు.

(౫) తల్లిపాలు లేకున్న మంచి ఆవుపాల నియ్యవలెను.

(౬) శిశువునకు గాలి వెలుతుగు తగులునట్లుంచ వలెను.

(౭) శిశువున కోర్పునంతటి యష్టోదకముతో ప్రతిదినము స్నానము చేయించి పోషభోగముగు బట్టలపై వరుండ

బెట్టవలెను, అనేకుల యిండ్లలో బొంతలపై పిల్లలను పెం
డ బెట్టెదరు. ఇదిగొప్ప తప్పు బొంతలలో శిశువుల నుల
మూత్రములు చేరి యెంతకడిగినను కొంతనిలిచి దుర్వా
సన కలిగి కీములుత్పత్తయగును. కావున బొంతలు వాడ
కుడు. పాతబట్టలు వాడకుడు.

ఈగలు.

చూచుటకు చిన్నవి. కాని వీనిమూలమున మన దేశములో
ప్రతిసంవత్సరము వేలకొలది చచ్చుచున్నారు. ఈగలు మన
యిండ్లచుట్టునుండు మలినమునై కూర్చుని తమ కాళ్లకా
మలినమంటించి కొనివచ్చి మనము తిను యన్నమునై నాలి
యందా మలినము కలుపును. మనకిది కనపడ నందున నశ్చే
తిందుము. పిమ్మట అనుభవించుము.

ఈగల యత్న తీస్తాన మాలు

(౧) పాయఖానాలు

(౨) పశువులదొడ్లు - పెంటలు

(౩) ముఱికి కుప్పలు

అనగా ఈ యీగలు

ముఱికిలో పుట్టును

ముఱికినే తినును

ముఱికిలో పెరుగును.

ఈమూటికి మనభోజన పదార్థములపై విడుదలచేసి కేలర్లు
ఉదరరోగములు సంభవించును.

ఈగలను నాశనముచేయుటెట్లు?

౧. గృహములను పరిశుభ్రముగ నుంచుము.

౨. భోజనపదార్థముల మూసియుంచుము

౩. ఈగలను జంతు కాగితములు (Tangle-fest)
అను కాగితములు) అమ్ముదురు. వాని నింటిలో
పెట్టిన ఈగలు కుప్పకుప్పలుగా చచ్చును.
ఈగలు—మీ టికియొక్క సంతానము.

బావులు.

బావులలోని నీరు చెడిపోవుటకు కారణములు

౧. వానిదగ్గఱ పెంటలు మురికిదిబ్బలు ఉంచుట.

౨. వానిచుట్టును గోడలులేనందుచే మురికి యంతయు వాగు
వలన గాలివలన లోనికి కొట్టుకొని వచ్చుట.

౩. బట్టలుదుకుట. స్నానము చేయుట.

బావిలోని నీటిని పరిశుభ్రముగా త్రాగుటకు యోగ్యముగా
చేయువిధములు;—

౧. చుట్టునుండి పెంటలు తీసి వేయుడు.

౨. బట్టలుదుకకుడు. స్నానము బావిలో చేయకుడు.

౩. ప్రతిసంవత్సర మొకతూరి పోటాసియం పరిమాంగనేటు
అను నౌషధము కలుపుడు.

౪. నాచు ఉండిన తీసివేయుడు.

౫. వీలున్నంతవఱకు చేదుడుబావులు శ్రేష్ఠముగా నుండును.

౬. అంతకన్న వీలుండిన పంపొకటి పెట్టింపుడు.

త్రోపులు

పూర్వ కాలము (మొయింటిలో) తొలిపెండు (నొడ్డి) అందు పూలచెట్లు కొన్ని ఫలవృక్షములు పెంచు వాడుకగా నుండెను. ఇప్పుడా యాచారము పోయినది.

(1) మొయింటిదొడ్డిలో మురికికుప్పలు చుట్టుకుచ్చెలు పెట్టి యీగలు, దోమలు, పురుగులు వృద్ధిమై కంపుకొట్టుచు మీకును మీపిల్లలకును ఆ ముఱ్ఱీణము గలిగించుచున్నవి.

(2) ఇది చెడ్డది. ఇందుకు మానగా మొయింటి పెట్టిలో మంచి పూలచెట్లు ఫలవృక్షములు పెంచును మరియు కూరగాయలు వేయుడు.

పూలు	నుగ్గులు
ఫలములు	ముత్యము
కూరగాయలు	పెంటలు
వీనివలన మీకు	వీనివలన మీకు
పైకము.	కలగా
అరోగ్యము	జాడ్యము
ఆనందము	దుఃఖము
లభించును.	సమకూరును.

మీ కేరెయిష్టము తెలుపుడు.

గ్రంథాలయములు

సత్తిగ్రామమును వొక గ్రంథాలయము ఒక నానాల
యమును స్థాపించును.

౨. మీరీవిషయముతో సహాయము కావలయుననిన అంధ్ర
జనకేంద్ర)నంపు కార్యదర్శిగారికి నాసి తెలిసికొనుడు.

౩. ప్రతిదినము సాయంకాలము గ్రంథాలయములో కూడ
గ్రంథములు చదువుటలోను సత్తికిలుచదువుటలోను కాల
మును వినియోగించుడు, సాధారణముగా గ్రామస్థులు
సాయంకాల మందు వ్యర్థము మాటలతో పొద్దుచున్న
దురు, అందుకుమారుగా సత్కలక్షేపము గ్రంథాలయ
ములలో జరుగును.

౪. ప్రతివిద్యావంతుడును విద్యరానివారిః పత్రికల చదివి విని
పించి బోధచేయవలెను.

౫. ప్రతి ధనవంతుడును చందాలియ్య వలెను లేక గ్రంథము
లు మంచివి తెప్పించి తమపేర గ్రామ గ్రంథాలయమునకు
బహుమతిగా నియ్యవలెను.

౩. గ్రంథాలయములకును పార్టీలకు సంబంధము. అందుకూ
 డబ్బు. అండఱురు సమానాభిమానము కలిగియుండిన శాస్త్రు.
 గ్రంథాలయ వాచనాలయస్థాపకులు సరస్వతీదేవస్మృతి ౧౭౭౫.

సప్తసంతానములు

మీ ద్రవ్యమును వృథావ్యయము చేయకును.

మీకు నిజముగా కిర్తి కావలయుననిన, పుణ్యము కావలయుననిన నీ కింది వానికి సహాయము చేయును.

(౧) గ్రామ పాఠశాలలు

(౨) గ్రామ గ్రంథాలయములు.

(౩) గ్రామ పంచాయతీ సభలు. (వర్తక, రైతు సంఘములు)

(౪) గ్రామ నైద్యాలయములు.

(౫) అనాథ శరణాలయములు.

(౬) గృహ పరిశ్రమలు.

(౭) గృహ రామములు.

ఈ సప్తసంతానముల ప్రతి గ్రామమందును మీరు వృద్ధి పరచినట్లయిన.

(౧) మిమ్మెవ్వరును పీడించరు.

(౨) మీ కే రోగములు నుండవు.

- (3) మీ ద్రవ్యము వశిష్టకును, కచ్చేరీలకు, లంచములకును,
వ్యర్థముగా ఖర్చుకాదు.
- (౪) మీలో ఐకమత్యము ప్రబలును.
- (5) మీకు శౌరవము కలుగును.
- (6) మీనుండి దారిద్ర్యదేవత పారిపోవును.
- (7) మీ రానందముతో సదా కూడియుండును.

పంచాయతీ సభలు

(౧) మీ గ్రామములో మీకు విశ్వాసపాత్రులుగా న్యాయస్థులుగా, సజ్జనులుగా, గనబడు పెద్దలను ముగ్గురినిగాని అయిదుగురినిగాని పంచాయతీ పెద్దలనుగా నేర్పాటు చేసికొనుడు.

(౨) మీలో వివాదము లేమి వచ్చినను ఆపెద్దల తీర్మానము ప్రకారము నడుచుకొనుడు.

(౩) ఈ పంచాయతీ పెద్దలు వారమునకో పక్షమునకో యొకతూరి సమావేశమై తీర్పు చేయవలెను.

ఈప్రకారము మీ రేర్పాటు చేసికొనినట్లయిన

(౧) మీరు వృద్ధికివత్తురు.

(౨) మీకు ద్రవ్యసన్నము కలుగదు.

(౩) మీలో పార్టీలు మాసిపోయి ఐకమత్యము వృద్ధియగును.

(౪) మీమ్ముల నెవ్వరును హింసింపజాలరు.

పంచాయతీ సభలే మీకు కల్పవృక్షములు పంచాయతీ సభలే మీకు కామధేనువులు.

మత్తు పదార్థములు

మీ గ్రామములో నూటికి ౮౦ వంతున జనులు కల్లు ద్రాగుదురు. వ్యరికొంరటు నల్లమందు బ్రాండ్, సారాయి, భంగీ మున్నగు మత్తువస్తువులు వాడుదురు. ఇది చాల తప్పు.

త్రాగుటవలన లాభములు —

(౧) శరీరము చెడుట. కార్యము చెడిపోవును.

మెదడు చెడిపోవును రక్తము చెడిపోవును.

(౨) చేజిడ్డు వదులుట. భవిష్యత్తునవారు దీనిమూలమున దరిద్రులగుదురు.

(౩) గౌరవము పోవుట. మతియుండినప్పుడే ముగ్ధుడు గౌరవము పొందుట కష్టము. మతితప్పిన తర్వాత యడుగవలసిన దేమున్నది.

కల్లుద్రాగుటను విడలుటయెట్లు ?

(౧) వెంటనే ఒట్టుపెట్టి కొని పూర్తిగా మానివేయు.

- (౨) మీఁపిల్లలకు బాగుగా బోధచేసి మద్యపానముయొక్క-
స్వర్గయే లేకుండచేయుడు.
- (౩) తాగువారి నహవాసము తక్షణమే వదలివేయుడు.
- (౪) అభ్యాసముండువారు తాగు పొద్దయినప్పుడు కల్లు
పై బుద్ధిపోయిన పాలు పండ్లు కొనితినుడు.
- తాగుబోతులు—దున్నబోతులు రెంటిలో భేదములేదు.

సహకారము.

దాని లాభములు:—

౧. మిత్రవ్యయము అలవాటగును.
౨. సాహుకారుల బాధ తప్పను.
౩. మీ అవసరములు తీరుటయే గాక కొంతకాలమునకు మీకు అప్పు అవసరముండదు.
౪. సాభాత్పత్వము, వికమత్వము, కలుగును.
౫. కోర్టుల కెక్కలుయును, దావాలును తప్పను.
౬. మీరు పండించు ధాన్యములకును, చేయు వస్తువులకును తగిన విలువ లభించును.
౭. మీ దారిద్ర్యము తొలగును.
౮. మీకు కావలసిన సామగ్రి తచ్చుధరలకు దొరుకును.

సహకారము—సాభాత్పత్వము

ప్రతివ్యక్తి సంఘముకొఱకు,
సంఘము ప్రతివ్యక్తి కొఱకు

దక్షిణ హైదరాబాదు

గోలకొండ పత్రికా ప్రచురములు.

౧.	రెడ్డికులనిర్ణయచంద్రిక.	౧-౪-౦
౨.	సంఘేధరణము	౦-౪-౦
౩.	గ యోపాఖ్యానము ద్విపదప్రాచీనకవిది	౦-౬-౦
౪.	భారతీయస్త్రీధర్మములు.	౦-౪-౦
౫.	వంచములచరిత్ర.	౦-౪-౦
౬.	గోలకొండసంచిక ౧౧౦ పుటలు. ౪౦ చిత్రపటములు. సగముపెల్.	౦-౪-౦
౭.	కర్నూలురాజులవంశావళి.	౦-౨-౦
౮.	కృష్ణాలహరి, పారా యణగంధము.	౦-౨-౦
౯.	చార్మినారు నచిత్రము	౦-౨-౦

గోలకొండ పత్రిక

నిజాం రాష్ట్రమున జంధ్యాల యభ్యుదయమునకు
స్వవిధముల సహాయకారియై, వివిధములగు విజ్ఞాన విషయ
ములు, ప్రపంచవార్తలు, విశేషములు ప్రకటించు అర్థవార
పత్రిక. (పతి యాంధ్రుడు చదువ దగినది.

మాదిరిపత్రిక ఉచితము

సం॥ చందా ౭-౦-౦

అర్థ సం॥ చందా ౩-౧-౦

గోలకొండ పత్రిక

తూర్పుబజారు

హైదరాబాదు.

గోలకొండ ముద్రాక్షరశాల

హైదరాబాదు.

పలువిధములగు అచ్చపనులు తెనుగు, ఇంగ్లీషు, ఉర్దూ
భాషలలో సిద్ధము చేయబడును. అర్థర్లు సకాలమునకు పూర్తి
చేసి యివ్వబడును.

మేనేజరు

గోలకొండ పవర్ ప్రెస్,

హైదరాబాదు దక్కన్

